

d'això només en Lacav. 1695, i en la Renaixença: «sommis bells de juvenesa, / cors d'amor aletetjants, / sospirs de fe y d'anyorança: / a reveure, adéu siau», Marian Aguiló (*Jocs Flor.*, 1864, 28), «ell creu fellona dexar-me / y jo no vull altra cosa: / no 'm migrarà l'anyorança / per molt temps qu'estiga fora», id. (*Això rai*, 1866); «mes ella sempre gira los ulls en sa anyoransa / vers hont plorant, com Eva, dexà son paradís», *Allàntida* (268); «quan un de tu s'allunya, d'enyorança es mor!», *L'Emigrant*. *Enyoradis*: «per a conort d'Hesperis que anyoradissa plora / les delicioses ombres del enfonsat verger, / del Betis de daurades arenes a la vora / féu arrelar lo musti brot del taronger», *Atl.*, escalorn de 1867 (x, 8b); «piteja lo pinsà, canta l'alosa / lo refilar del rossinyol s'hi posa, / la tórtora hi barreja son plor anyoradis / ---», *Canigó* i. *Enyorable*. *Enyorador*. *Enyorejar* (Llull). *Enyorer* ross. 'enyorança' «Pere Talrich --- exilat dins la nit de París, / dins l'anyoré glassat de la vellesa, / tu has retrobat, amb l'alè del país, / del català la nadiua pureasa», JSebPons (*Canta-Perdiu*, p. 10). *Enyorivol*. *Enyorós*.

*Enyor* [Ausiàs]: «no prenc *enyor* si no-m puch delitar»; no té el sentit d'absència o nostàlgia sinó una àmplia aplicació a diversos sentiments penosos. Coromines anotava en els anys 90, en una estada a l'Empordà, la frase *trobar d'enyor*, que després usà sovint en les seves obres: «frase popular: ja ho trobaran d'anyor, vol dir ja ho anyoraran, ja ho trobaran a faltar; m'ha semblat de forsa poètica al sentir-la a ---»; «la mullena em donava esgarriances de fred --- vaig pensar en la mare --- i encara que vaig trobar d'enyor la calma tèbia del menjador de casa quan a fora desbota el temporal, aixecant l'esperit ---» (*Presons Imag.* v. O. C., 861b36); «tu, arç espinós de la bardissa, si res més no, floriràs cada any una vegada, i el teu esclat primaverall untarà d'una bella esperança les hores que el trobaràs d'enyor» (*L'Avi dels Mussols*, Joan Apòstol xv, p. 216); «ni el nostre filàntrop --- va deixar mai de trobar d'enyor els efluvis de l'educació maternal» (*Silèn*, c. 4, p. 73). D'altres han dit *trobar a enyor* (*DAG.*).

Molt viu entre els valencians, on generalment apareix com a masculí, i en alguns punts pren un gènere femení (per analogia de *la olor*, *la calor*, etc.), de vegades amb aplicacions ben llunyanes de les sentiments, com en la *Rond. de Rondalles* de Carles Ros (S. XVIII): «pegarse dos sangries o pendre una porqueta perquè l'inyor se li n'anara per les venes o pel cul» (47); veg. els passatges de T. Llorente i de GGirona citats *BDLC* XIII, 52 (i *AlcM*), on és masculí i no verifico si escriuen *anyor* (com posa el *BDLC*) o més aviat *enyor* (*iny-*) la forma real valenciana: «l'motiu de la tristor i malaltia de Tomasetta ere l'amor, la *inyor* que sentie per Sentet», Guinot, *Escenes Castelloneses*, 17; a Val. *inyor* (Giner, c. 1950) i a Castalla *enyor* femení (EValor, c. 1950).

*Entrenyorar-se* 'sentir angúnia, melancolia, pena', compost ja molt antic: «tota la part Gibelina s'entrenyore molt, com algun esforços de vós no an, per so

com los Gelfs an socors e gran ajuda del príncip», doc. de 1289 de la cancelleria reial (Finke, *Acta Ar.* III, 6); «no-t maravells ne t'entraneyores si Déus te dóna tals oficials e altres adversitats, car tos peccats ho merexen e tos mèrits ho requiren», Eiximenis (*DoctrComp.*, *NCl.*, 95); «e quant més va plus m'entrenyor / com són privat / d'aquell sant loch benehuyrat», *Testament d'En Serradell* (1<sup>a</sup> e III, v.); «com ella-s véu / del fill partida / e avorrida / de mi tant fort / --- / diu - Mon fillet / si de ma let / --- / l'hagués nodrit, / cert, és podrit, / ell ja no fóra --- / fort s'entrenyora / de si matexa», JRoig (*Spill*, 5308). *Entrenyorat* 'preocupat' més aviat irònic, men.: «l'amo es va embarcar molt *entrenyorat*; / es vapor li causava respecte: tenia por que fes üü», Ruiz i Pablo (*Nov. Men.*, *IdOr*, p. 79).

*D'entrenyorar* va derivar-se el postverbal *entrenyor* [c. 1460, JRoig]: «ma mare viu: / ni-s mou ni-s riu / --- / ans me mirà / fort de mal ull / --- no m'i trobàs / lo seu senyor: / ab *entrenyor* / yo deman --- Qui? --- / Dix-me --- Mesquí, / a ton despit / ja tinc marit ---», *Spill* (1102); «quí jutja al segur sens por d'entrenyor», Verdansa (74); Chabàs comenta (ed. de JRoig, p. 290) «melancolia, sentir una cosa en el alma --- aün se usa en Valencia».

Per al duplicat savi *ignorar*, veg. **CONÈIXER**.

1 En el detall de forma no ben exacte, car el que es troba és *entrenyor* amb *-e*.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *enyorament*, *enyorança*, *enyoradis*, *enyorable*, *enyorador*, *enyorejar*, *enyorer*, *enyorivol*, *enyorós*, *enyor*, *trobar d'enyor*, *trobar a enyor*, *anyor*, *inyor*, *entrenyorar-se*, *entrenyorat*, *entrenyor*, *ignorar*.

ENZE, pròpiament 'indicador, senyal, incitació', d'on 'moixó que serveix de reclam per atraure altres ocells', i d'ací per comparació 'home parat, estaquirot', del ll. **INDEX**, **INDICIS**, 'indicador', 'revelador'. □ 1.<sup>a</sup> doc.: Llull i docs. de princ. S. XIV.

«Veem que'l parador fa *enza* als aucells ab lur par», Llull; cita que es pot pendre alhora com a testimoni de l'aplicació al reclam ocell i com a prova de la frase *fer enze de*, que el *DAG.* cita en una hagiografia de c. als Ss. XVII-XVIII. Com a denominació de l'ocell mateix o reclam, el tenim ja en docs. de la primera meitat del S. XIV: «que neguna persona --- no gos agranar ne pendre ne parar ab *enzes* ne ab altre giny o manera a coloms» en un ban municipal de Bna., de 1310 (*DBal.*), «nengú no gos pendre coloms d'altre ab *enzes*, cembells, filats o en altra manera si no ab aucells» en un altre de 1334 (CaCandi, *MiscHiCat.* I, 121), del qual es desprèn que ja llavors s'usaven també enginys (de metall, de fusta, etc.) amb fig. d'ocell, potser moguts pel parador, però sense vida. M'han ensenyat reclams d'aqueixos en algun indret, designant-los amb aquest nom: *enze* a Massalcoreig en el B. Segre, 1935.

D'ací 'home parat, estaquirot', que és l'acc. avui més viva en català central: «ja veuran: semblem dos *enzas* a casa», EmVilanova (*Monòlegs*, 9); «en fi 's